

Dosarul nr. 2ra-4/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Buiucani(jud. A. Negru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, V. Mihaila, I. Cotruță)

DECIZIE

9 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând în ședință publică recursul declarat de Банк „Национальная Факторинговая Компания” Закрытое Акционерное Общество, reprezentată de avocatul Angela Carpoale

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Nicolae Triboi împotriva Банк „Национальная Факторинговая Компания” Закрытое Акционерное Общество cu privire la încasarea datoriei, a penalităților și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 11 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Банк „Национальная Факторинговая Компания” Закрытое Акционерное Общество, reprezentată de avocatul Angela Carpoale și menținută hotărârea din 31 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, prin care acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 25 ianuarie 2017, Nicolae Triboi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, intervenient accesoriu ÎCS „NFC-Moldfactor” SRL cu privire la încasarea datoriei, a penalităților și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 21 martie 2011, între Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО și avocatul Pavel Lutenco a fost încheiat contractul nr. ДВХ8/3/1/2011 pentru prestarea serviciilor juridice cu titlu oneros.

Potrivit prevederilor pct.1.1 din contractul menționat, avocatul Pavel Lutenco s-a obligat să întreprindă, în interesele pârâtului, acțiuni de ordin juridic necesare întru încasarea datoriei ÎM „Vinăria Bostavan” SRL față de pârât și anume, datoria de finanțare în mărime de 50 4271,69 de dolari SUA, comision pentru finanțare în mărime de 263 084,99 de dolari SUA, penalități de întârziere a executării obligației în mărime de 5 340 219 de dolari SUA, dobânzi de întârziere, în corespundere cu prevederile art. 585, 619 Cod civil, în mărime de 398 154 de dolari SUA, iar în total suma de 6 505 729,68 de dolari SUA.

Potrivit prevederilor art. 3 din contract, obligația de plată a pârâtului pentru serviciile juridice, în mărimea indicată în contract, ia naștere odată cu transferarea de către debitorul pârâtului a sumelor datorate din cele enunțate mai sus sau în caz de încheiere a unei tranzacții de împăcare. Și în acest sens obligația privind prezentarea informației cu privire la plățile efectuate efectiv de către debitorul pârâtului sau în rezultatul încheierii actului juridic enunțat mai sus, s-a pus în sarcina pârâtului.

A comunicat că la 26 decembrie 2011, între cedentul Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО și cesionarul ЗАО „Инжторстрой” a fost încheiat contractul de cesiune a creanțelor, în temeiul căruia cedentul a cedat, iar cesionarul a preluat creanțele față de ÎM „Vinăria Bostavan” SRL, iar în schimb cesionarul s-a obligat să achite cedentului remunerare în mărime de 360 000 de dolari SUA până la data de 31 decembrie 2012.

A remarcat că, deși în contractul litigant nu a fost expres instituită clauza pentru cazurile de cesiune a creanțelor, fiind indicată doar clauza de încheiere a tranzacției cu titlu de clauză alternativă, este cert că în condițiile speței cesiunea creanțelor este similară după efect atât pentru pârât, cât și pentru prestator și, pe cale de consecință pentru el.

Astfel, deși pârâtul a încasat cel târziu la 31 decembrie 2012 plățile debitoriale ale ÎM „Vinăria Bostavan” SRL reflectate în pct. 1.2 din contractul nr. ДВХ-8/3/1/2011 din 21 martie 2011 în mărimea totală de 382678,35 de dolari SUA, fapt rezultat din dările de seama prezentate de ÎM „Vinăria Bostavan” SRL, însă contrar obligațiilor statuate în sensul indicat, pârâtul, acționând cu rea-intenție, atât la 31 decembrie 2012, cât și ulterior, a omis să informeze prestatorul Pavel Lutenco despre încasarea sumelor debitoriale respective și totodată să onoreze obligațiile de plată în condițiile contractului nr. ДВХ- 8/3/1/2011 din 21 martie 2011.

A evidențiat că prestatorul Pavel Lutenco și-a onorat în quantum deplin obligațiile asumate în condițiile contractului indicat, or clientul, Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО nu a contestat nicio acțiune a avocatului și nu a înaintat nicio pretenție în sensul indicat.

Reieșind din prevederile pct. 3.1 din contractul indicat, către data limită de 10 ianuarie 2013, pârâtul era ținut să efectueze plăți în beneficiul prestatorului în mărime de 20 % din datoria de bază și 30% din alte datorii încasate din contul ÎM „Vinăria Bostavan” SRL, însă dat fiind faptul că pârâtul, în rezultatul cesiunii

de creanțe și a tranzacției de împăcare a primit plata unică în mărime de 382678,35 de dolari SUA, a considerat reclamantul că această sumă se califică drept datorie de bază în sensul enunțat și, astfel, proporția de calcul se va institui în mărime de 20%, iar drept consecință pârâtul urmează să achite prestatorului Pavel Lutenco suma în mărime de 89 689,92 de dolari SUA.

Totodată, a specificat că în contextul în care nici la 10 ianuarie 2013, nici până la data depunerii prezentei acțiuni, obligația de plată nu a fost executată, în condițiile pct. 3.4 din contractul nr. DBX-8/3/1/2011, pentru perioada de întârziere 16 ianuarie 2013-16 ianuarie 2017, pârâtul este ținut să achite penalități în mărime de 34,6 de dolari SUA pentru fiecare zi de întârziere (în total suma de 51 050,78 de dolari SUA).

A relatat că la 13 februarie 2013, între dânsul, în calitate de cesionar și avocatul Pavel Lutenco, în calitate de cedent, a fost încheiat contractul de cesiune a creanțelor nr. 1, în temeiul căruia cedentul a cedat, iar cesionarul a preluat creanțele cedentului rezultate din contractul nr. DBX- 8/3/1/2011 pentru prestarea serviciilor juridice cu titlu oneros.

Pe cale de consecință, a remarcat reclamantul că anume acest contract reprezintă temeiul juridic de a acționa pârâtul în instanță în nume propriu și a pretinde încasarea sumelor reflectate anterior în beneficiul său.

A menționat că termenul de prescripție a început să curgă din data de 21 iulie 2015, atunci când dânsul a aflat că pârâtul nu își onorează obligațiunile asumate or, anume la acea dată a devenit cunoscut faptul că ÎM „Vinăria Bostavan” SRL și-a onorat obligațiunile asumate față de pârât.

A mai notat că la încercările de a obține informație vis-a-vis de încasările de mijloace bănești în temeiul creanțelor față ÎM „Vinăria Bostavan” SRL cedate terțului, pârâtul a refuzat categoric prezentarea oricăror informații și, astfel, nici prestatorul Pavel Lutenco și actualmente nici dânsul nu au cunoscut și nu au putut cunoaște despre încălcarea drepturilor sale.

Dreptul de a depune acțiunea în instanța de judecată din Republica Moldova reclamantul l-a întemeiat pe faptul că acțiunea decurge din contractul a cărui executare deplină trebuia și trebuie să aibă loc în Republica Moldova și, totodată, reprezentanța pârâtului în Republica Moldova, ÎCS „NFC-Moldfactor” SRL își are sediul în raza de activitate jurisdicțională a Judecătoriei Chișinău.

A indicat că, deși Codul de procedură civilă nu identifică expres competența jurisdicțională în cazul examinării pricinilor civile cu element de extranietate în condițiile speței, a considerat întemeiat de a depune acțiunea la alegerea sa de la domiciliul său și, concomitent, de la sediul reprezentanței pârâtului în Republica Moldova.

Totodată, a evidențiat că fondul contractului litigant în speță, la înțelegerea părților, este ghidat de legea civilă a Federației Ruse și, astfel, cerințele formulate se încadrează perfect în cerințele enunțate, inclusiv prin prisma formei actului juridic, temeiurile executării obligațiilor și sancțiunile în cazul neexecutării sau executării lor defectuoase, termenului de prescriere a pretențiilor, în special

începutul curgerii acestuia - aceste prevederi fiind similare celor din legea civilă a Republicii Moldova, precum și prin prisma dispozițiilor vis-a-vis de penalități, excepția făcând că la instituția penalităților legea civilă a Federației Ruse nu instituie termen special de prescripție, acesta încadrându-se în termenul general.

Tot aici a reținut că părțile au statuat că legea materială care urmează a fi aplicată, nefiind instituite înțelegeri vis-a-vis de instanța de judecată și legea procesuală aplicabilă respectiv, astfel încât și-a rezervat dreptul de a se ghida de prevederile Codului de procedură civilă.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 39, 460, 459 CPC, art. 1609, 1610 Cod civil.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul pârâtului în beneficiul lui a datoriei în mărime de 89 689,92 de dolari SUA și a penalităților în mărime de 51 050,78 de dolari SUA și a cheltuielilor de judecată.

La 16 iunie 2017, Nicolae Triboi a depus cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, prin care a solicitat încasarea din contul pârâtului în beneficiul lui a datoriei în mărime de 89 689,92 de dolari SUA și a penalităților în mărime de 56 846,78 de dolari SUA pentru perioada 11 ianuarie 2017 - 21 iunie 2017.

La 21 iunie 2017, reprezentantul Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, Serghei Karpușkin a depus o cerere prin care a solicitat respingerea pretențiilor formulate de Nicolae Triboi ca fiind tardive.

Prin încheierea din 7 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, au fost admise demersurile înaintate de Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО și Nicolae Triboi privind atragerea în proces a intervenienților accesorii și atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Pavel Lutenco și ÎM „Vinăria Bostavan” SRL.

Prin încheierea din 26 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a fost admis demersul înaintat de Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО privind atragerea în proces a intervenientului accesoriu și atrasă în calitate de intervenient accesoriu ЗАО „Инжторстрой”.

La 23 august 2018, Nicolae Triboi a depus cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, solicitând încasarea din contul pârâtului în beneficiul lui a datoriei în mărime de 89 689,92 de dolari SUA și a penalităților în mărime de 71 464,78 de dolari SUA pentru perioada 11 ianuarie 2017 - 23 august 2018.

Prin hotărârea din 31 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasată de la nerezidenta Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО în beneficiul lui Nicolae Triboi, în valută națională, potrivit cursului oficial stabilit de BNM la momentul executării hotărârii, suma de 89 689,92 de dolari SUA cu titlu de datorie și suma de 25 000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată legate de achitarea taxei de stat.

A fost încasată de la Nicolae Triboi în beneficiul bugetului de stat suma de 25 000 de lei cu titlu de taxă de stat.

În rest, au fost respinse pretențiile ca nefondate.

Prin decizia din 11 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, reprezentată de avocatul Angela Capmoale și menținută hotărârea primei instanțe.

La 6 iulie 2020, Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, reprezentată de avocatul Angela Capmoale a declarat recurs împotriva deciziei din 11 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând invitarea tuturor participanților în proces, admitere recursului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea admiterii parțiale a acțiunii lui Nicolae Triboi și a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii ca fiind neîntemeiată și tardivă.

În motivarea recursului a invocat că termenul prescripției extinctive în privința pretențiilor înaintate de Nicolae Triboi a fost omis neîntemeiat de către acesta (acțiunea este tardivă), or în conformitate cu art. 199 alin. (2) pct. 2 Cod civil al Federației Ruse, la cererea părții în favoarea căreia a curs termenul de prescripție acțiunea se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție.

A comunicat că, în temeiul art. 196, 199 și 201 Cod civil al Federației Ruse, reclamantul a omis termenul de prescripție, iar careva temeuri de întrerupere ori suspendare a termenului de prescripție Nicolae Triboi nu a invocat și careva probe în acest sens la materialele dosarului nu a prezentat.

A indicat că nu corespunde realității afirmația instanțelor de judecată precum că Nicolae Triboi ar fi aflat de încălcarea dreptului său numai în luna august 2015, deoarece actele dosarului denotă incontestabil că atât Pavel Lutenco cât și Nicolae Triboi, cunoșteau cu certitudine că, conform tranzacției de împăcare, plata de către SRL „Vinăria Bostavan” în vederea stingerii datoriei urma a fi efectuată până la 31 decembrie 2012, prin urmare, anume din această dată începe a curge termenul de prescripție și nicidecum din luna august 2015.

La fel a remarcat că obligația băncii privind achitarea serviciilor conform contractului de prestare a serviciilor nu a apărut, or intimatul nu a dovedit că executorul - avocatul Pavel Lutenco a prestat careva servicii juridice băncii.

La 16 iulie 2020, în adresa lui Nicolae Triboi, Pavel Lutenco, SRL „Vinăria Bostovan”, ЗАО „Инжторстрой” și ÎCS „NCF-Moldfactor” SRL a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 53 vol. IV), corespondența menționată expediată în adresa ÎCS „NCF-Moldfactor” SRL fiind returnată de către Oficiul Poștal cu mențiunea „plecat”, cea expediată în adresa în adresa SRL „Vinăria Bostovan” – „necunoscut” și în adresa lui Nicolae Triboi și Pavel Lutenco – „nereclamat” (f. d. 54-57 vol. IV).

La 2 octombrie 2020, SRL „Vinăria Bostovan” a depus referință la recursul declarat de Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, solicitând admiterea recursului.

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție alte referințe nu a parvenit.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată în copie a fost expediată în adresa părților la 11 martie 2020, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 253 vol. III), însă careva date care ar confirma cu certitudine data recepționării acesteia de către recurentă la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 6 iulie 2020 în termenul legal.

Studiind materialele dosarului, audiind reprezentantul recurentei Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО - avocatul Angela Capmoale, reprezentantul intimatului Nicolae Triboi – avocatul Mihail Eșanu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel, hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre prin care de a respinge acțiunea ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a) și c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

După cum se constată la caz, la 11 noiembrie 2005, între Банк „Национальная Факторинговая Компания Уралсиб-Никоил” (ulterior redenumit în Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО), ÎM Uralsib-Moldfactor SRL (ulterior redenumită în ÎCS „NFC-Moldfactor” SRL) pe de o parte și ÎM „Vinăria Bostavan” SRL pe de altă parte, a fost încheiat contractul cu nr. DF2-28e/2005 privind condițiile generale de deservire prin factoring a operațiunilor de export ale nerezidenților Federației Ruse (f. d. 221 vol. I).

Este cert și faptul că la data de 21 martie 2011, între Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО din Federația Rusă și avocatul Pavel Lutenco a fost încheiat contractul nr. ДВХ8/3/1/2011 de prestări servicii juridice, obiectul căruia a constituit acordarea asistenței juridice de către avocatul Pavel Lutenco și respectiv, recepționarea și achitarea de către Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО a serviciilor juridice legate de urmărirea și încasarea datoriei de finanțare, restanțele la achitarea comisioanelor, a penalităților și a dobânzilor de întârziere calculate potrivit art. 585, 619 Cod civil al Republicii Moldova, înregistrate de ÎM „Vinăria Bostavan” SRL cu adresa juridică din Republica Moldova r-nul Vulcănești sat. Etulia, adresa de facto: mun. Chișinău str. Calea Ieșilor 17, apărute în temeiul contractului DF2-28e/2005 din

11 noiembrie 2005 privind condițiile generale de deservire prin factoring a operațiunilor de export ale nerezidenților Federației Ruse (f. d. 32-35 vol. I).

Potrivit pct. 2.1 lit. c) din contractul nr. ДВХ8/3/1/2011 de prestări servicii juridice încheiat la 21 martie 2011, avocatul Pavel Lutenco s-a obligat ca, după recepționarea documentelor necesare de la clientul Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, să întreprindă toate acțiunile faptice corespunzătoare orientate spre restituirea datoriei de la „debitor” pe cale extrajudiciară, să îi reprezinte interesele în instanțele de judecată până la executarea integrală a hotărârii judecătorești, strict în limitele cadrului legal al Republicii Moldova.

Totodată, se va reține că la 13 februarie 2013, avocatul Pavel Lutenco pe de o parte, în calitate de cedent și Nicolae Triboi în calitate de cesionar au încheiat contractul de cesiune a creanței nr. 01, prin care cedentul a transmis cesionarului dreptul de creanță cu privire la remunerarea pentru prestarea serviciilor juridice acordate Băncii - Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, în temeiul contractului de prestări servicii juridice nr. ДВХ8/3/1/2011 din 21 martie 2011 (f. d. 28-30 vol. I).

Înaintând acțiunea în judecată împotriva Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, intervenienți accesorii ÎCS „NFC-Moldfactor” SRL, Pavel Lutenco, ÎМ „Vinăria Bostavan” SRL, ЗАО „Инжторстрой”, cu ulterioarele concretizări, Nicolae Triboi a solicitat încasarea din contul Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО în beneficiul lui a datoriei în mărime de 89 689,92 de dolari SUA și a penalităților în mărime de 71 464,78 de dolari SUA pentru perioada 11 ianuarie 2017 - 23 august 2018 și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea parțial, a încasat de la nerezidenta Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО în beneficiul lui Nicolae Triboi, în valută națională, potrivit cursului oficial stabilit de BNM la momentul executării hotărârii, suma de 89 689,92 de dolari SUA cu titlu de datorie și suma de 25 000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată legate de achitarea taxei de stat, a încasat de la Nicolae Triboi în beneficiul bugetului de stat suma de 25 000 de lei cu titlu de taxă de stat. În rest, a respins pretențiile ca nefondate.

Judecând apelul declarat de către Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, reprezentată de avocatul Angela Capmoale, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea temeiurilor invocate în cererea de recurs precum și a argumentelor participanților în proces expuse în ședința de judecată publică a instanței de recurs din 3 iunie 2021, prin prisma legislației în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios și a circumstanțelor stabilite, constată ca greșite concluziile instanțelor de judecată, ca rezultate din interpretarea și aplicarea

eronată a normele de drept material, ceea ce constituie temei de casare a hotărârilor judecătorești.

Pentru început, se va menționa că, având în vedere că prezenta cerere de chemare în judecată a fost înaintată de către Nicolae Triboi ca temei fiind contractul de prestări servicii juridice nr. ДВХ8/3/1/2011 din 21 martie 2011 încheiat între Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО și avocatul Pavel Lutenco, prin care părțile au convenit că executarea acestuia va avea loc pe teritoriul Republicii Moldova, precum și în temeiul contractului de cesiune a creanțelor nr. 01 din 13 februarie 2013 încheiat între avocatul Pavel Lutenco și Nicolae Triboi, instanța de recurs consideră că incidente speței sunt prevederile art. 460 alin. (1) lit. f) CPC, potrivit cărora instanțele judecătorești ale Republicii Moldova sunt competente să judece și cauze cu element de extranietate dacă acțiunea decurge dintr-un contract a cărui executare, deplină sau parțială, trebuie să aibă loc ori a avut loc în Republica Moldova.

La fel, instanța de recurs constată că situația juridică supusă judecării la caz, cade sub imperiul legii de drept material – Codul civil al Federației Ruse, or, reieșind din prevederile pct. 5.2 din contractul de prestări servicii juridice nr. ДВХ8/3/1/2011 din 21 martie 2011, părțile contractante au convenit că litigiile survenite din executarea acestuia vor fi reglementate/governate de legislația de drept material a Federației Ruse.

Așadar, conform dispozițiilor art. 195 Cod civil al Federației Ruse, termenul de prescripție extinctivă reprezintă termenul în cadrul căruia persoana poate să-și realizeze apărarea dreptului său încălcat prin exercitarea dreptului la acțiune, iar art. 196 Cod civil al Federației Ruse, stabilește că, termenul general de prescripție extinctivă este de 3 ani.

Potrivit art. 200 alin. (1), (2) Cod civil al Federației Ruse, curgerea termenului de prescripție extinctivă începe din ziua în care persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său. În cazul obligațiilor cu un termen concret de executare, curgerea termenului de prescripție, începe în ziua în care obligația a devenit scadentă.

În raport cu dispozițiile legale menționate, reieșind din natura pretențiilor lui Nicolae Triboi, la caz, se impune concluzia potrivit căreia, termenul general pentru ultimul, întru apărarea printr-o acțiune a drepturilor sale încălcate, este de 3 ani, prescripția începând să curgă din ziua când aceasta a aflat sau trebuia să afle despre dreptul său încălcat.

În sprijinul acestei interpretări, instanța de recurs va nota prevederile pct. 3.1 din contractul de prestări servicii juridice nr. ДВХ8/3/1/2011 din 21 martie 2011, încheiat între Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО din Federația Rusă în calitate de client și avocatul Pavel Lutenco în calitate de executor, potrivit cărora pentru prestarea serviciilor indicate în pct. 2.1 din prezentul contract, clientul execută plata onorariului executorului conform cotei procentuale de 15 (cincisprezece) procente din fiecare sumă restantă la restituirea finanțării și 50 (cincizeci) procente din fiecare sumă restantă la plata comisionului,

penalității de întârziere a executării obligației, dobânzii calculate în conformitate cu prevederile art. 585 și 619 Cod civil al Republicii Moldova, odată cu transferarea acestor sume restante la contul clientului. *În cazul semnării cu debitorul a tranzacției de împăcare, în interiorul termenului de acțiune a prezentului contract, executorul primește 20 (douăzeci) procente din fiecare sumă restantă la restituirea finanțării și 30 (treizeci) procente din fiecare altă sumă restantă, odată cu transferarea acestor sume restante la contul clientului.* Onorariile indicate în pct. 3.1 din prezentul contract, vor fi transferate de către client la contul executorului doar în cazul în care mijloacele bănești vor intra la contul clientului, iar bunurile materiale ale „debitorului” vor intra în proprietatea clientului.

Se va menționa că, din materialele cauzei rezultă că la data de 26 decembrie 2011, în or. Moscova, Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО în calitate de cedent, a încheiat cu nerezidenta ЗАО „Инжторстрой” în calitate de cesionar, contractul de cesiune a creanței, prin care cedentul a transmis dreptul de creanță pe care-l avea în raport cu ÎM „Vinăria Bostavan” SRL care activează în baza legislației Republicii Moldova, creanță ce decurge din neexecutarea de către ultima a contractului nr. DF2-28e/2005 privind condițiile generale de deservire prin factoring a operațiunilor de export ale nerezidenților Federației Ruse din 11 noiembrie 2005 (f. d. 39-40 vol. I).

Iar la 29 decembrie 2011, în mun. Chișinău a fost încheiată o tranzacție de împăcare între ЗАО „Инжторстрой”, Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, ÎCS „NFC-Moldfactor” SRL și ÎM „Vinăria Bostavan” SRL, prin care părțile au convenit că în vederea soluționării litigiului apărut între părți în legătură cu neexecutarea de către debitor a contractului DF2-28e/2005 și pentru prevenirea unui proces judiciar care ar putea fi inițiat în legătură cu acest litigiu, debitorul recunoaște că datoria sa în raport cu creditorii este de 251 135,85 dolari SUA datorie la restituirea sumelor de finanțare primite de la bancă și 131 542,50 dolari SUA datorie la plata comisioanelor pentru deservirea prin factoring.

De principiu, aici, este de menționat că prin prisma pct. 3 din tranzacția de împăcare din 29 decembrie 2011, ÎM „Vinăria Bostavan” SRL s-a obligat să stingă datoria sa în raport cu creditorii conform următorului grafic: 251 135,85 dolari SUA până la 31 ianuarie 2012 și 131 542,50 dolari SUA în tranșe lunare egale în perioada 1 februarie 2012 – 31 decembrie 2012.

Distinct de aceste constatări, instanța de recurs relevă că, prin contractul de cesiune a creanței nr. 01 din 13 februarie 2013, avocatul Pavel Lutenco, în calitatea de cedent și Nicolae Triboi în calitate de cesionar, cedentul a transmis iar cesionarul a primit dreptul de creanță cu privire la remunerarea pentru prestarea serviciilor juridice acordate Băncii - Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, în temeiul contractului de prestări servicii juridice nr. ДВХ8/3/1/2011 din 21 martie 2011, prin care la pct. 1.2 părțile au specificat că valoarea creanței și implicit datoria debitorului reprezintă 89689,92 dolari SUA dintre care 50227,17 dolari SUA reprezenta 20% din sumele restituite, iar

39462,75 dolari SUA reprezenta 30% din comisioanele restituite (f. d. 28-30 vol. I).

Distinct de aceste constatări, instanța de recurs relevă că, pct. 1.2 din contractul de cesiune a creanței nr. 01 din 13 februarie 2013, prin care avocatul Pavel Lutenco, în calitate de cedent a transmis cesionarului Nicolae Triboi dreptul de creanță cu privire la remunerarea pentru prestarea serviciilor juridice acordate Băncii - Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО în temeiul contractului de prestări servicii juridice nr. ДВХ8/3/1/2011 din 21 martie 2011, părțile au specificat că valoarea creanței și implicit datoria debitorului reprezintă 89689,92 dolari SUA dintre care 50227,17 dolari SUA reprezenta 20% din sumele restituite, iar 39462,75 dolari SUA reprezenta 30% din comisioanele restituite (f. d. 28-30 vol. I).

Acest fapt, arată indubitabil că odată cu încheierea contractului de cesiune a creanței nr. 01 din 13 februarie 2013, Nicolae Triboi cunoștea despre conținutul tranzacției de împăcare din 29 decembrie 2011 încheiate între ЗАО „Инжторстрой”, Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, ÎCS „NFC-Moldfactor” SRL și ÎМ „Vinăria Bostavan” SRL.

Așa fiind, instanța de recurs conchide că contractul de cesiune a creanței din 13 februarie 2013 conține clauze care atestă clar că avocatul Pavel Lutenco a cedat lui Nicolae Triboi o creanță certă și existentă în sumă de 89 689,92 de dolari SUA, deținută de Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО față de avocatul Pavel Lutenco pentru serviciile prestate și neachitate în baza contractului de asistență juridică nr. DBX-8/3/1/2011 din 21 martie 2011.

Mai cu seamă că prin pct. 3.1 din contractul de cesiune a creanțelor nr. 01 din 13 februarie 2013, părțile au convenit că cedentul avocatul Pavel Lutenco va transmite către cesionar Nicolae Triboi actele care demonstrează dreptul de creanță și anume: originalul contractului DBX-8/3/1/2011 din 21 martie 2011, copia procurii pe numele lui Pavel Lutenco, copia contractului de cesiune din 26 decembrie 2011, *copia tranzacției de împăcare din 29 decembrie 2011 încheiate între ЗАО „Инжторстрой”, Банк „Национальная Факторинговая Компания” АО, ÎCS „NFC-Moldfactor” SRL și ÎМ „Vinăria Bostavan” SRL*, precum și alte acte la solicitarea cesionarului (f. d. 28-31, vol. I).

Important, la acest segment este de menționat și faptul că, prin contractul de prestări servicii juridice nr. ДВХ8/3/1/2011 din 21 martie 2011, încheiat între Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО din Federația Rusă în calitate de client și avocatul Pavel Lutenco în calitate de executor, clientul s-a obligat în cazul semnării cu debitorul a tranzacției de împăcare, în interiorul termenului de acțiune a prezentului contract, executorul primește 20 (douăzeci) procente din fiecare sumă restantă la restituirea finanțării și 30 (treizeci) procente din fiecare altă sumă restantă, *odată cu transferarea acestor sume restante la contul clientului*, iar avocatul Pavel Lutenco, cât și Nicolae Triboi știau că în temeiul tranzacției de împăcare din 29 decembrie 2011, debitorul ÎМ „Vinăria Bostavan” SRL va efectua plăți pentru stingerea datoriei până la data de 31 decembrie 2012, rezultă astfel, că

prescripția pentru Nicolae Triboi pentru depunerea prezentei cereri de chemare în judecată cu privire la încasarea datoriei, a penalităților și a cheltuielilor de judecată a început să curgă respectiv din 1 ianuarie 2013 și a expirat la data de 1 ianuarie 2016.

În acest aspect, instanța de recurs observă, că la momentul încheierii contractului de cesiune a creanțelor nr. 01 din 13 februarie 2013, Nicolae Triboi a avut un consimțământ informat, fără a solicita informații suplimentare cu privire la creanța cesionată, cât și înțelesul clauzelor din contract.

Pentru cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge alegațiile lui Nicolae Triboi din cererea de chemare în judecată și susținute pe tot parcursul examinării cauzei în fond, precum că Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, acționând cu rea-intenție, atât la 31 decembrie 2012, cât și ulterior, a omis să informeze prestatorul Pavel Lutenco despre executarea tranzacției de împăcare din 29 decembrie 2011 și încasarea sumelor debitoriale respective.

Drept consecință, rațiunile mai sus înfățișate, indică cert că acțiunea cu privire la încasarea datoriei, a penalităților și a cheltuielilor de judecată este depusă de către Nicolae Triboi în instanța de judecată cu omiterea termenului de prescripție extinctivă, fiind înaintată numai la data de 25 ianuarie 2017, adică peste o perioadă mai mare de 4 ani, din data când a apărut dreptul acestuia la acțiune.

Instanța de recurs nu va primi argumentul lui Nicolae Triboi din acțiune, precum că termenul de prescripție pentru depunerea prezentei cereri de chemare în judecată a început să curgă din data de 21 iulie 2015, când dânsul a aflat că Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО nu își onorează obligațiile asumate.

Or, reieșind din obligația probațiunii în judecată, se constată că acesta este un raționament declarativ, în acest sens nefiind prezentate probe justificative.

Pe de altă parte, se constată că instanțele de judecată ierarhic inferioare au concluzionat într-un mod eronat că Nicolae Triboi a aflat despre achitățile efectuate de ÎM „Vinăria Bostavan” SRL numai în luna august 2015, reținând în acest sens reclamația expedită la data de 6 august 2015.

Și asta deoarece, faptul expedierii la data de 6 august 2015 de către Nicolae Triboi a reclamației în adresa Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО prin care solicită achitarea datoriei, nu confirmă și faptul că acesta a aflat în luna august 2015 despre achitățile totale efectuate de ÎM „Vinăria Bostavan” SRL la 31 decembrie 2012.

Sub aspectele enunțate, se constată cu certitudine că cererea de chemare în judecată a lui Nicolae Triboi a fost depusă în instanța de judecată cu omiterea termenului de prescripție prevăzut de lege, fapt ce impune respingerea acțiunii lui Nicolae Triboi, ca fiind tardivă.

Or, conform art. 199 alin. (2) pct. 2 Cod civil al Federației Ruse, la cererea părții în favoarea căreia a curs termenul de prescripție acțiunea se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție.

Iar, pârâtul-recurent Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО în a cărei favoare, la caz, curge prescripția, a invocat tardivitatea acțiunii prin referința depusă de către reprezentantul Serghei Karpușkin și avocatul Angela Capmoale, fiind solicitată respingerea cererii de chemare în judecată a lui Nicolae Triboi, ca tardivă (f. d. 138 vol. I, 80 vol. III).

Aici este de notat că prescripția extinctivă a fost stabilită de legislator în scopul păstrării unei stabilități în raporturile juridice dintre părți, contrar persistării unei incertitudini în raporturi pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, se derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept diferite, iar examinarea unei acțiuni depusă în afara termenului legal constituie o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în ordinea de drept.

Subsidiar la acest segment, Colegiul notează că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât cu respectarea anumitor exigențe legale, între care și stabilirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă. Dispozițiile legale criticate sunt în concordanță și cu jurisprudența CtEDO referitoare la dreptul de acces la justiție.

Astfel, CtEDO a statuat în cauza Golder împotriva Regatului Unit, că dreptul de acces la justiție nu este un drept absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, în anumite situații, supus unor restricții legitime, cum ar fi termenele legale pentru prescripție, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului (Stubblings și alții împotriva Regatului Unit, 22 octombrie 1996, pct. 51 - 52, Culegere 1996 IV).

Distinct de aceste constatări, instanța de recurs consideră inoportun de a se expune cu privire la celelalte argumente invocate în recurs de către Банк „Национальная Факторинговая Компания” ЗАО, reprezentată de avocatul Angela Capmoale, or, acestea se referă la fondul cauzei.

Față de cele ce preced, având în vedere că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe au fost emise în contradicție cu prevederile normelor de drept material, iar argumentele invocate de recurentă sunt întemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Банк „Национальная Факторинговая Компания” Закрытое Акционерное Общество, reprezentată de avocatul Angela Capmoale.

Se casează integral decizia din 11 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 31 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Nicolae Triboi împotriva Банк „Национальная Факторинговая Компания” Закрытое Акционерное Общество cu privire la încasarea datoriei, a penalităților și a cheltuielilor de judecată, și se emite o hotărâre nouă prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată a lui Nicolae Triboi împotriva Банк „Национальная Факторинговая Компания” Закрытое Акционерное Общество cu privire la încasarea datoriei, a penalităților și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătoria

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Nicolae Craiu